

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

ВИТЯГ З РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

25.06.2026 № 70/116-р/к

Справа № 2/03-46-24

м. Харків

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ прийняв рішення від 04.01.2023 № 2 «Про обов'язкову експертизу проєктів будівництва та експертну оцінку кошторисної документації з поточного ремонту», пунктом 1 якого передбачались вимоги щодо проведення обов'язкової експертизи та/або експертної оцінки проєктів будівництва та кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, виключно науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції України.

Однак, внаслідок прийняття ВИКОНАВЧИМ КОМІТЕТОМ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ зазначеного рішення створюється привілейоване становище на ринку шляхом надання науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції України виключного права на проведення обов'язкової експертизи проєктів будівництва об'єктів та експертної оцінки кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади.

Зокрема, науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України можуть здобувати переваги над іншими суб'єктами господарювання (експертними організаціями інших форм власності) не завдяки власним досягненням, а внаслідок дії ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ В ОСОБІ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ (встановлення умов щодо проведення обов'язкової експертизи проєктів будівництва об'єктів та експертної оцінки кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, виключно науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції України), що може призвести до обмеження конкуренції на ринку, на якому діють суб'єкти господарювання інших форм власності, а саме здійснюють проведення експертизи проєктів будівництва об'єктів та експертної оцінки кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів.

За результатами розгляду справи № 2/03-46-24 адміністративною колегією Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) дії ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ В ОСОБІ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ, які полягали у затвердженні пунктом 1 рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 04.01.2023 № 2 «Про обов'язкову експертизу проєктів будівництва та експертну оцінку кошторисної документації з поточного ремонту» вимог, якими передбачалось проведення обов'язкової

експертизи та/або експертної оцінки проєктів будівництва та кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, виключно науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції України, визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим абзацом сьомим частини другої статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування шляхом надання окремим суб'єктам господарювання (науково-дослідним інститутам судових експертиз Міністерства юстиції України) переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що може призвести до обмеження конкуренції.

Адміністративна колегія Відділення, розглянувши матеріали справи № 2/03-46-24 про порушення ХАРКІВСЬКОЮ МІСЬКОЮ РАДОЮ В ОСОБІ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та абзацом сьомим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання Другого відділу досліджень і розслідувань від 08.06.2026 № 70-03/400-П,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) На підставі доручення Антимонопольного комітету України від 03.03.2023 № 13-01/103 (вх. № 70-01/127к від 06.03.2023) Відділенням проведено дослідження питання, викладеного у зверненні Всеукраїнської громадської організації «Асоціація експертів будівельної галузі» від 10.02.2023 № 12, щодо дотримання виконавчим комітетом Харківської міської ради при прийнятті рішення від 04.01.2023 № 2 «Про обов'язкову експертизу проєктів будівництва та експертну оцінку кошторисної документації з поточного ремонту» законодавства про захист економічної конкуренції.
- (2) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 19.02.2024 № 70/55-рп/к розпочато розгляд справи № 2/03-46-24 у зв'язку з наявністю в діях ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ В ОСОБІ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ, які полягали у затвердженні рішенням виконавчого комітету Харківської міської ради від 04.01.2023 № 2 «Про обов'язкову експертизу проєктів будівництва та експертну оцінку кошторисної документації з поточного ремонту» вимог, якими передбачено проведення обов'язкової експертизи та/або експертної оцінки проєктів будівництва та кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, виключно науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції України, ознак порушення, передбаченого абзацом сьомим частини другої статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування шляхом надання науково-дослідним інститутам судових експертиз Міністерства юстиції України переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що може призвести до усунення конкуренції (далі – Справа).
- (3) Відділенням листом від 19.02.2024 № 70-02/2-459 ХАРКІВСЬКІЙ МІСЬКІЙ РАДІ В ОСОБІ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ надіслано копію розпорядження адміністративної колегії Відділення від 19.02.2024 № 70/55-рп/к про початок розгляду Справи.
- (4) Згідно з рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення, виплату поштового переказу (Ф. 119) № 0600089374305 копію розпорядження адміністративної колегії Відділення від 05.01.2023 № 70/5-рп/к про початок розгляду Справи ХАРКІВСЬКОЮ МІСЬКОЮ РАДОЮ отримано 22.02.2024.
- (5) Відділенням листом від 08.06.2026 № 70-02/4308е ХАРКІВСЬКІЙ МІСЬКІЙ РАДІ В ОСОБІ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ направлено копію витягу з подання з попередніми висновками у Справі від 08.06.2026 № 70-03/400-П (далі – Подання).

- (6) Згідно з рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення № R068108797642 лист Відділення від 08.06.2026 № 70-02/4308е разом з копією витягу з Подання ХАРКІВСЬКОЮ МІСЬКОЮ РАДОЮ отримано 17.06.2026.
- (7) ЮРИДИЧНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ листом від 24.06.2026 № вих./2191/9-26 (вих. № 70-01/2873 від 25.06.2026) надав заперечення щодо висновків, викладених у витязі з Подання.

2. ВІДПОВІДАЧ

- (8) Відповідачем у Справі є ХАРКІВСЬКА МІСЬКА РАДА В ОСОБІ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ.
- (9) Згідно з інформацією, розміщеною у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, ХАРКІВСЬКА МІСЬКА РАДА є юридичною особою, ідентифікаційний код юридичної особи – *інформація з обмеженим доступом*, організаційно – правова форма – орган місцевого самоврядування; місцезнаходження: *інформація з обмеженим доступом*. Основним видом діяльності є *інформація з обмеженим доступом*).
- (10) Частиною третьою статті 140 Конституції України передбачено, що місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи.
- (11) Відповідно до статті 1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виконавчі органи рад - органи, які відповідно до Конституції України та цього Закону створюються сільськими, селищними, міськими, районними в містах (у разі їх створення) радами для здійснення виконавчих функцій і повноважень місцевого самоврядування у межах, визначених цим та іншими законами.
- (12) Згідно з частиною першою статті 5 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» система місцевого самоврядування включає, зокрема:
 - сільську, селищну, міську раду;
 - виконавчі органи сільської, селищної, міської ради.
- (13) Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.
- (14) Згідно з частиною першою статті 11 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад є їх виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами виконавчі органи.
- (15) Відповідно до частини першої статті 16 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.
- (16) Відповідно до схеми підпорядкування виконавчих органів Харківської міської ради 8 скликання, затвердженої рішенням 1 сесії Харківської міської ради 8 скликання «Про затвердження структури виконавчих органів Харківської міської ради 8 скликання» від 09.12.2020 № 6/20 (в редакції рішення 20 сесії Харківської міської ради 8 скликання від 22.11.2023 № 450/23), виконавчий комітет Харківської міської ради утворений у структурі Харківської міської ради і не є окремою юридичною особою.

- (17) Отже, з урахуванням викладеного, виконавчий комітет Харківської міської ради – це виконавчий орган, що входить до системи місцевого самоврядування Харківської територіальної громади та є органом місцевого самоврядування, що представляє відповідну територіальну громаду та здійснює від її імені та в її інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України та законами України.
- (18) Згідно з частиною другою статті 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.
- (19) Отже, відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» **ХАРКІВСЬКА МІСЬКА РАДА В ОСОБІ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ**, в межах своєї компетенції, самостійно вирішує питання місцевого значення, виходячи з інтересів громадян, які проживають на території Харківської територіальної громади, забезпечує дотримання законності та правопорядку.
- (20) Відповідно до статті 2 Закону України «Про захист економічної конкуренції» відносини органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю із суб'єктами господарювання; суб'єктів господарювання з іншими суб'єктами господарювання, із споживачами, іншими юридичними та фізичними особами у зв'язку з економічною конкуренцією регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції». Цей Закон застосовується до відносин, які впливають чи можуть вплинути на економічну конкуренцію на території України.
- (21) Тобто, відповідно до вказаних законодавчих норм реалізація **ХАРКІВСЬКОЮ МІСЬКОЮ РАДОЮ В ОСОБІ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ**, покладених на неї повноважень, має здійснюватися з дотриманням вимог чинного законодавства, у тому числі Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (22) Правові та організаційні основи містобудівної діяльності встановлює Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності».
- (23) Частиною першою статті 1 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» встановлено, що:

будівництво - нове будівництво, реконструкція, реставрація, капітальний ремонт об'єкта будівництва (пункт 1);

проектна документація - затверджені текстові та графічні матеріали, якими визначаються містобудівні, об'ємно-планувальні, архітектурні, конструктивні, технічні, технологічні вирішення, а також кошториси об'єктів будівництва (пункт 11);

замовник будівництва (далі - замовник) - фізична чи юридична особа, яка має у власності чи користуванні одну чи декілька земельних ділянок або у власності чи управлінні будівлю/споруду і має намір щодо виконання підготовчих та/або будівельних робіт. У разі виконання підготовчих/будівельних робіт щодо багатоквартирного будинку замовником будівництва може бути об'єднання співвласників багатоквартирного будинку або управитель багатоквартирного будинку чи житлово-будівельний (житловий) кооператив, який здійснюватиме утримання такого будинку на підставі рішення (договору) співвласників багатоквартирного будинку. Дії, спрямовані на виконання функцій замовника будівництва, може виконувати особа, якій доручено вчинення дій з виконання підготовчих та/або будівельних робіт на підставі та у межах, встановлених договором доручення (пункт 4).

- (24) Згідно з частиною першою статті 31 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» проектна документація на будівництво об'єктів розробляється у порядку,

встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері містобудування, з урахуванням вимог містобудівної документації та вихідних даних і дотриманням вимог законодавства, будівельних норм і правил та затверджується замовником.

- (25) Відповідно до частини першої та другої статті 32 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» клас наслідків (відповідальності) будівель і споруд (далі - клас наслідків) - це характеристика рівня можливої небезпеки для здоров'я і життя людей, які постійно або періодично перебуватимуть на об'єкті або які знаходитимуться зовні такого об'єкта, матеріальних збитків чи соціальних втрат, пов'язаних із припиненням експлуатації або з втратою цілісності об'єкта. Клас наслідків визначається відповідно до вимог будівельних норм і правил, затверджених згідно із законодавством.
- (26) Згідно з частинами третьою та четвертою статті 32 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» клас наслідків визначається для кожного об'єкта - будинку, будівлі, споруди будь-якого призначення, їхніх частин, лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури, у тому числі тих, що належать до складу комплексу (будови). До складу комплексу (будови) можуть належати об'єкти, будівництво яких здійснюється за єдиною проектно-кошторисною документацією.
- (27) Частиною п'ятою статті 32 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» передбачено, що усі об'єкти поділяються за такими класами наслідків (відповідальності):
 незначні наслідки - СС1;
 середні наслідки - СС2;
 значні наслідки - СС3.
- (28) Відповідно до частини шостої статті 32 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» віднесення об'єкта до певного класу наслідків (відповідальності) здійснюється проектною організацією за погодженням із замовником будівництва.
- (29) Згідно з частиною четвертою статті 31 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» обов'язковій експертизі підлягають проекти будівництва об'єктів, які:
 - 1) за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками, - щодо додержання нормативів з питань санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, екології, охорони праці, енергозбереження, інженерно-технічних заходів цивільного захисту, пожежної, техногенної, ядерної та радіаційної безпеки, перевезення небезпечних вантажів, міцності, надійності, довговічності будинків і споруд, їх експлуатаційної безпеки та інженерного забезпечення, у тому числі щодо додержання нормативів з питань створення безперешкодного життєвого середовища для осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп населення;
 - 2) споруджуються на територіях із складними інженерно-геологічними та техногенними умовами, - в частині міцності, надійності та довговічності будинків і споруд;
 - 3) споруджуються із залученням бюджетних коштів, коштів державних і комунальних підприємств, установ та організацій, а також кредитів, наданих під державні гарантії, якщо їх кошторисна вартість перевищує 300 тисяч гривень, - щодо кошторисної частини проектно-кошторисної документації;
 - 4) підлягають оцінці впливу на довкілля згідно із Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» в частині врахування результатів оцінки впливу на довкілля.
- (30) Частиною четвертою статті 31 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» передбачено, що за рішенням замовника може проводитися також експертиза проектів будівництва інших об'єктів, ніж передбачені у цій частині, або окремих розділів проектно-кошторисної документації.

- (31) Згідно з частиною п'ятою статті 31 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» встановлення випадків та порядку проведення експертизи проектів будівництва іншими законами не допускається.
- (32) Відповідно до частини першої статті 31 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» затвердження проектної документації на будівництво об'єктів, що споруджуються із залученням бюджетних коштів, коштів державних і комунальних підприємств, установ та організацій, а також кредитів, наданих під державні гарантії, здійснюється у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.
- (33) Постановою Кабінету Міністрів України від 11 травня 2011 року № 560 затверджено Порядок затвердження проектів будівництва і проведення їх експертизи (далі – Порядок).
- (34) Відповідно до пункту 6 Порядку метою проведення експертизи проектів будівництва (далі – експертиза) є визначення та перевірка якості проектних рішень шляхом виявлення відхилень від вимог до міцності, надійності та довговічності будинків і споруд, їх експлуатаційної безпеки та інженерного забезпечення, зокрема щодо додержання нормативів з питань створення умов для безперешкодного доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, допустимого відсотка забудови земельної ділянки, гранично допустимої висоти будівництва та щільності населення, санітарного і епідеміологічного благополуччя населення, охорони праці, екології, пожежної, техногенної, ядерної та радіаційної безпеки, енергозбереження, інженерно-технічних заходів цивільного захисту, кошторисної частини проекту будівництва. Експертиза є завершальним етапом розроблення проектів будівництва.
- (35) Відповідно до частини другої статті 31 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» експертиза проектів будівництва проводиться в установленому Кабінетом Міністрів України порядку експертними організаціями незалежно від форми власності, які відповідають критеріям, визначеним центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, архітектури, містобудування, відомості про які внесені таким органом до Реєстру будівельної діяльності. До проведення експертизи залучаються (у тому числі на підставі цивільно-правових договорів) експерти з питань санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, екології, охорони праці, енергозбереження, пожежної, техногенної, ядерної та радіаційної безпеки, які пройшли професійну атестацію, що проводилася із залученням представників відповідних центральних органів виконавчої влади, та отримали відповідний кваліфікаційний сертифікат. Порядок проведення професійної атестації таких експертів встановлюється Кабінетом Міністрів України.
- (36) Експертиза проектів будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із значними наслідками (СС3), що споруджуються за рахунок бюджетних коштів, коштів державних і комунальних підприємств, установ та організацій, а також кредитів, наданих під державні гарантії, здійснюється експертними організаціями із статусом юридичної особи, які відповідають критеріям, визначеним центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, архітектури, містобудування, у складі яких не менше 80 відсотків експертів працюють на постійній основі і отримали відповідний кваліфікаційний сертифікат за напрямками проведення експертизи, зазначеними в абзаці першому частини другої цієї статті, та мають філії (представництва) у регіонах, на території яких реалізуються проекти будівництва.
- (37) Абзацом першим пункту 7 Порядку передбачено, що експертизу проводять експертні організації незалежно від форми власності, що відповідають визначеним Міністерством розвитку громад та територій України (далі – Мінрегіон) критеріям і відомості про які внесені Мінрегіоном до Реєстру будівельної діяльності.
- (38) Відповідно до абзацу першого пункту 8 Порядку, експертна організація, яка проводить експертизу, визначається замовником будівництва.

- (39) Отже, Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності» встановлена імперативна норма, якою визначено, які саме організації мають право проводити експертизу проектів будівництва, та не обмежено право вибору замовником експертних організацій з переліку тих, що відповідають встановленим критеріям.
- (40) Перелік експертних організацій, що відповідають критеріям, визначеним наказом Мінрегіону від 15.08.2017 № 204, та можуть проводити експертизу проектів будівництва, включає в себе не лише науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України, а й понад 60 суб'єктів господарювання інших форм власності, які мають право проводити експертизу проектів будівництва об'єктів та експертну оцінку кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів.
- (41) Слід також зазначити, що проводити експертизу проектів будівництва об'єктів та експертні оцінки кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів можуть будь – які експертні організації, що відповідають критеріям, визначеним наказом Мінрегіону від 15.08.2017 № 204, незалежно від їх організаційно-правової форми, місця реєстрації та місця розташування об'єкту будівництва.
- (42) За результатами проведеного дослідження Відділенням встановлено, що в Харківській області (включаючи місто Харків) у період протягом 2022-2024 років експертизи проектів будівництва об'єктів та експертні оцінки кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів (на замовлення як державних/комунальних так і приватних установ) проводили суб'єкти господарювання різних форм власності, зокрема:
- ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ІНСТИТУТ ЕКСПЕРТНО-ТЕХНІЧНИХ РІШЕНЬ У БУДІВНИЦТВІ» (далі – ТОВ «ІНСТИТУТ ЕКСПЕРТНО-ТЕХНІЧНИХ РІШЕНЬ У БУДІВНИЦТВІ») (ідентифікаційний код *інформація з обмеженим доступом*; місцезнаходження *інформація з обмеженим доступом*);
 - ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО «СПЕЦІАЛІЗОВАНА ДЕРЖАВНА ЕКСПЕРТНА ОРГАНІЗАЦІЯ - ЦЕНТРАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ БУДІВЕЛЬНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ» (далі – ДП «УКРДЕРЖБУДЕКСПЕРТИЗА») (ідентифікаційний код – *інформація з обмеженим доступом*; місцезнаходження: *інформація з обмеженим доступом*);
 - ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «УК ЕКСПЕРТИЗА» (далі – ТОВ «УК ЕКСПЕРТИЗА») (ідентифікаційний код *інформація з обмеженим доступом*; місцезнаходження: *інформація з обмеженим доступом*);
 - ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПЕРТИЗА ЮА» (ідентифікаційний код *інформація з обмеженим доступом*; місцезнаходження: *інформація з обмеженим доступом*);
 - ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПЕРТ ПРОЕКТ ГРУП» (ідентифікаційний код *інформація з обмеженим доступом*), місцезнаходження: *інформація з обмеженим доступом*);
 - ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЖИЛКОМ» (ідентифікаційний код *інформація з обмеженим доступом*; місцезнаходження: *інформація з обмеженим доступом*);
 - ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЄВРОЕКСПЕРТИЗА» (далі – ТОВ «ЄВРОЕКСПЕРТИЗА») (ідентифікаційний код *інформація з обмеженим доступом*; місцезнаходження: *інформація з обмеженим доступом*);
 - ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКСПЕРТНА КОМПАНІЯ «ОСНОВА» (далі – ТОВ «ЕКСПЕРТНА КОМПАНІЯ «ОСНОВА» (ідентифікаційний код *інформація з обмеженим доступом*; місцезнаходження: *інформація з обмеженим доступом*).

- (43) Крім цього, вищенаведені суб'єкти господарювання надають послуги з експертизи проєктів будівництва об'єктів та експертної оцінки кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів в інших регіонах України.
- (44) Отже, ринок послуг з експертизи проєктів будівництва об'єктів та експертні оцінки кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів є конкурентним та на території міста Харкова зазначені послуги на замовлення виконавчих органів Харківської міської ради, підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, крім науково-дослідних установ судових експертиз Міністерства юстиції України, можуть надавати всі експертні організації незалежно від форми власності, що відповідають визначеним Мінрегіоном критеріям і відомості про які внесені до Реєстру будівельної діяльності.

4. ОБСТАВИНИ, З'ЯСОВАНІ ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (45) Відповідно до частини шостої статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виконавчий комітет сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її створення) ради в межах своїх повноважень приймає рішення.
- (46) З метою ефективного використання фінансових ресурсів Харківської міської територіальної громади, упорядкування проведення експертизи проєктів будівництва та експертної оцінки кошторисної документації з поточного ремонту, відповідно до частини четвертої статті 31 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», пунктів 6, 10 Порядку затвердження проєктів будівництва і проведення їх експертизи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 № 560, керуючись статтями 29, 52, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», виконавчим комітетом Харківської міської ради прийнято рішення від 04.01.2023 № 2 «Про обов'язкову експертизу проєктів будівництва та експертну оцінку кошторисної документації з поточного ремонту» (далі – Рішення № 2).
- (47) Відповідно до частини четвертої статті 20 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані погоджувати з Антимонопольним комітетом України, його територіальними відділеннями проекти нормативно-правових актів та інших рішень, які можуть вплинути на конкуренцію, зокрема щодо створення суб'єктів господарювання, встановлення і зміни правил їх поведінки на ринку, або такі, що можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції на відповідних ринках а також одержувати дозвіл Антимонопольного комітету України на концентрацію у випадках, передбачених законом.
- (48) Втім, відповідно до частини четвертої статті 20 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» ХАРКІВСЬКА МІСЬКА РАДА не зверталась до Відділення щодо погодження проєкту Рішення № 2.
- (49) Пунктом 1 Рішення № 2 було встановлено, що проєкти будівництва об'єктів та кошторисна документація з поточного ремонту об'єктів у випадках, визначених законами України та цим рішенням, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, підлягають обов'язковій експертизі та/або експертній оцінці, що проводиться в установленому порядку *виключно науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції України*.
- (50) Відповідно до розміщеної на вебсайті Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України інформації за посиланням <https://mtu.gov.ua/content/perelik-ekspertnih-organizacij.html> в межах України лише Київський науково-дослідний інститут судових експертиз Міністерства юстиції України (далі – КНДІСЕ) (ідентифікаційний код 02883096) може здійснювати експертизу об'єктів будівництва класів наслідків (відповідальності) СС1 (з 29.12.2021), СС2 (з 12.12.2022) та НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ ІМ. ЗАСЛ. ПРОФ. М. С.

БОКАРІУСА» МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ (далі – ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. Проф. М.С.Бокаріуса») (ідентифікаційний код *інформація з обмеженим доступом*) з 24.05.2024 – експертизу об'єктів будівництва класів наслідків (відповідальності) СС1.

- (51) Пунктом 2 Рішення № 2 встановлено, що обов'язковій експертизі підлягають:
- 2.1. Проекти будівництва об'єктів, які за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками, щодо всіх частин проєктів будівництва.
 - 2.2. Проекти будівництва об'єктів, які за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з незначними (СС1) наслідками, якщо їх кошторисна вартість перевищує 300 тисяч гривень, щодо кошторисної частини проєкту будівництва.
- (52) Відповідно до пункту 3 Рішення № 2 обов'язковій експертній оцінці підлягає кошторисна документація з поточного ремонту об'єктів, якщо його кошторисна вартість перевищує 300 тисяч гривень.
- (53) Рішенням виконавчого комітету Харківської міської ради від 24.12.2024 № 616 внесені зміни до підпункту 2.2 пункту 2 та пункту 3 Рішення № 2, а саме слова і цифри «перевищує 300 тисяч гривень» змінені на слова і цифри «перевищує 500 тисяч гривень».
- (54) Пунктом 4 Рішення № 2 встановлено, що забезпечення проведення експертизи та експертної оцінки у випадках, визначених цим рішенням, як завершального етапу розроблення проєктів будівництва та формування кошторисної документації з поточного ремонту покласти на проєктувальників (виконавців, підрядників тощо), у зв'язку із чим при укладанні договорів з останніми передбачити в установленому порядку відповідні договірні положення.
- (55) Згідно зі статтею 73 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» акти ради, міського голови, виконавчого комітету, прийняті в межах своєї компетенції, є обов'язковими для виконання всіма розташованими на відповідній території органами виконавчої влади, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами та організаціями, посадовими особами, а також громадянами, які постійно або тимчасово проживають на відповідній території.
- (56) Отже, виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади (які є замовниками експертиз проєктів будівництва та експертних оцінок кошторисної документації з поточного ремонту), зобов'язані обов'язково проводити експертизи проєктів будівництва об'єктів та експертні оцінки кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів.
- (57) При цьому, обов'язкова експертиза проєктів будівництва об'єктів та експертні оцінки кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів не мають взаємозамінних товарів, оскільки відсутні товари, подібні за призначенням, умовами, споживчими властивостями тощо.
- (58) Враховуючи наведене, товаром та товарними межами ринку є обов'язкова експертиза проєктів будівництва об'єктів та експертна оцінка кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками яких виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади.
- (59) Відповідно до інформації, наданої ЮРИДИЧНИМ ДЕПАРТАМЕНТОМ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ листом від 27.01.2025 № вих/291/9-25 (вих. № 70-01/312 від 30.01.2025), Рішення № 2 було надіслано електронною поштою або особисто доведено всім керівникам виконавчих органів Харківської міської ради, підприємствам, установам та організаціям, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади.

(60) Також, ЮРИДИЧНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ листами від 05.06.2025 № вих/1824/9-25 (вих. № 70-01/2148 від 05.06.2025) та від 28.07.2025 № вих/2528/9-25 (вих. № 70-01/3100 від 28.07.2025) надав інформацію щодо проведених експертиз та/або експертних оцінок протягом 2023-2024 років проєктів будівництва та кошторисної документації з поточного ремонту (див. таблицю № 1).

Таблиця № 1

№ п/п	Назва замовника (виконавчого органу Харківської міської ради, підприємства, установи, організації)	Назва проєктувальника (виконавця, підрядника тощо) (ідентифікаційний код / РНОКПП)	Назва експертної організації (ідентифікаційний код), яка проводила експертизу та/або експертну оцінку	Кількість наданих послуг експертною організацією протягом 2023-2024 років
1.	Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради	КП «Харківський архітектурно-проектний центр» (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 142 2024 р – 370
2.	Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради	ТОВ «КВТ-ЕЛЕКТРО» (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 2
3.	Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради	ДП «Державний науково-дослідний та проєктно-вишукувальний інститут «НДІПРОЕКТРЕКОНСТРУКЦІЯ» Харківська філія (інформація з обмеженим доступом)	ДП «Спеціалізована державна експертна організація – Центральна служба Української державної будівельної експертизи» Філія у Харківській області (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 7
4.	Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради	ФОП Любченко Сергій Олександрович (інформація з обмеженим доступом)	ДП «Спеціалізована державна експертна організація – Центральна служба Української державної будівельної експертизи» Філія у Харківській області (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 4
5.	Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради	Приватна комерційна ремонтно-будівельна фірма «ВЕНЕРВ» (інформація з обмеженим доступом)	ДП «Спеціалізована державна експертна організація – Центральна служба Української державної будівельної експертизи» Філія у Харківській області (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 4
6.	СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ КП «ХАРКІВЗЕЛЕНБУД»	СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ КП «ХАРКІВЗЕЛЕНБУД»	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 5
7.	СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ КП «ХАРКІВЗЕЛЕНБУД»	СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ КП «ХАРКІВЗЕЛЕНБУД»	ДП «Спеціалізована державна експертна організація –	2023 р – 3

			Центральна служба Української державної будівельної експертизи» Філія у Харківській області (інформація з обмеженим доступом)	
8.	СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ КП «ХАРКІВЗЕЛЕНБУД»	КП «Харківський архітектурно- проектний центр» (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 9
9.	СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ КП «ХАРКІВЗЕЛЕНБУД»	КП «Харківський архітектурно- проектний центр» (інформація з обмеженим доступом)	ТОВ «Консалтингова агенція «ГАЛІЛЕО» (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
10.	СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ КП «ХАРКІВЗЕЛЕНБУД»	КП «Харківський архітектурно- проектний центр» (інформація з обмеженим доступом)	ТОВ «Професійна будівельна експертиза» (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
11.	КП «Комплекс з експлуатації об'єктів водозниження і зливної каналізації»	КП «Харківський архітектурно- проектний центр» (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 1
12.	КП «Муніципальна компанія поводження з відходами»	КП «Харківський архітектурно- проектний центр» (інформація з обмеженим доступом)	ТОВ «Професійна будівельна експертиза» (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 1
13.	КП «Харківський метрополітен» (04805918)	ТОВ «КАСКАД-ДНІПРО» (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 1 2024 р – 1
14.	КП «Харківський метрополітен» (04805918)	ТОВ «КАСКАД-ДНІПРО» (інформація з обмеженим доступом)	ДП «Спеціалізована державна експертна організація – Центральна служба Української державної будівельної експертизи» Філія у Харківській області (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
15.	КП «Харківський метрополітен» (04805918)	ФОП Грузіна Інна Анатоліївна (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 1
16.	КП «Харківський метрополітен» (04805918)	ТОВ «НАУКОВО-ВИРОБНИЧА ФІРМА «ТЕХНОЛОГІЇ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ» (інформація з обмеженим доступом)	ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса» (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 2
17.	КНП «Міська лікарня № 3» ХМР	ФОП Грузіна Інна Анатоліївна (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 2 2024 р – 1
18.	КНП «Міська лікарня № 3» ХМР	ФОП Грузіна Інна Анатоліївна (інформація з обмеженим доступом)	ТОВ «Професійна будівельна експертиза» (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 1
19.	КНП «Міська лікарня № 3» ХМР	ФОП Денисенко Наталія Вікторівна (інформація з обмеженим доступом)	ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса» (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 4

20.	КНП «Міська дитяча лікарня № 5» ХМР	ФОП Пугач Сергій Сергійович (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
21.	КНП «Міська клінічна лікарня № 7» ХМР	ТОВ «ПРОЕКТНЕ РЕМЕСЛО» (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
22.	КНП «Міська клінічна лікарня № 8» ХМР	ТОВ «ПРОЕКТНЕ РЕМЕСЛО» (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
23.	КНП «Міська клінічна лікарня № 8» ХМР	ТОВ «ПРОЕКТНЕ РЕМЕСЛО» (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 1
24.	КНП «Міська клінічна лікарня № 13» ХМР	ТОВ «ПРОЕКТНЕ РЕМЕСЛО» (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 1
25.	КНП «Міська клінічна лікарня № 13» ХМР	ФОП Пугач Сергій Сергійович (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 3
26.	КНП «Міська клінічна багатoproфільна лікарня № 17» ХМР	ТОВ «ПРОЕКТНЕ РЕМЕСЛО» (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 4
27.	КНП «Міська клінічна багатoproфільна лікарня № 17» ХМР	ТОВ «ПРОЕКТНЕ РЕМЕСЛО» (інформація з обмеженим доступом)	ТОВ «ЕКСПЕРТИЗА МВК» (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
28.	КНП «Міська клінічна багатoproфільна лікарня № 17» ХМР	ФОП Грузіна Інна Анатоліївна (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 2 2024 р – 3
29.	КНП «Міська клінічна багатoproфільна лікарня № 17» ХМР	ФОП Лепетило Олександр Олександрович (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 1 2024 р – 1
30.	КНП «Міська клінічна багатoproфільна лікарня № 17» ХМР	ФОП Денисенко Наталія Вікторівна (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
31.	КНП «Міська клінічна багатoproфільна лікарня № 17» ХМР	ФОП Денисенко Наталія Вікторівна (інформація з обмеженим доступом)	ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса» (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
32.	КНП «Міська клінічна багатoproфільна лікарня № 18» ХМР	ФОП Лепетило Іван Олександрович (2904413016)	ТОВ «ЕКСПЕРТИЗА МВК» (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
33.	КНП «Міська дитяча клінічна лікарня № 19» ХМР	ФОП Грузіна Інна Анатоліївна (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 1
34.	КНП «Міська дитяча клінічна лікарня № 19» ХМР	ФОП Герман Віталій Вікторович (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
35.	КНП «Міська дитяча клінічна лікарня № 24» ХМР	ТОВ «ПРОЕКТНЕ РЕМЕСЛО» (інформація з обмеженим доступом)	ТОВ «ЕКСПЕРТИЗА МВК» (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 2
36.	КНП «Міська дитяча клінічна лікарня № 24»	ТОВ «ОХОРОНА МАСТЕРС МОНТАЖ» (інформація з обмеженим доступом)	ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса»	2024 р – 1

	ХМР	доступом	(інформація з обмеженим доступом)	
37.	КНП «Міська лікарня № 28» ХМР	ТОВ «Східне проектно-будівельне об'єднання «СХІДЦИВІЛЬПРОМБУД» (інформація з обмеженим доступом)	ТОВ «Професійна будівельна експертиза» (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 1
38.	КНП «Міська клінічна багатoproфільна лікарня № 25» ХМР	ФОП Слівка Ян Володимирович (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 10
39.	КНП «Міська клінічна багатoproфільна лікарня № 25» ХМР	ТОВ «ПРОЕКТНЕ РЕМЕСЛО» (інформація з обмеженим доступом)	ТОВ «ЕКСПЕРТИЗА МВК» (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 1 2024 р – 1
40.	КНП «Міська клінічна багатoproфільна лікарня № 25» ХМР	ФОП Грузіна Інна Анатоліївна (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 1
41.	КНП «Міська клінічна багатoproфільна лікарня № 25» ХМР	ТОВ «ОХОРОНА МАСТЕРС МОНТАЖ» (інформація з обмеженим доступом)	ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса» (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
42.	КНП «Міська клінічна багатoproфільна лікарня № 25» ХМР	ФОП Дорошина Анна Сергіївна (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 3
43.	КНП «Міська клінічна багатoproфільна лікарня № 25» ХМР	ФОП Денисенко Наталія Вікторівна (інформація з обмеженим доступом)	ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса» (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 3
44.	КНП «Міська клінічна лікарня № 27» ХМР	ТОВ «Проектно-будівельна група «Град» (інформація з обмеженим доступом)	ТОВ «Професійна будівельна експертиза» (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
45.	КНП «Міська лікарня № 28» ХМР	ТОВ «Східне проектно-будівельне об'єднання «СХІДЦИВІЛЬПРОМБУД» (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
46.	КНП «Міська клінічна лікарня № 30» ХМР	ФОП Овсяннікова Юлія Юріївна (інформація з обмеженим доступом)	ТОВ «ЕКСПЕРТИЗА МВК» (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 2 2024 р – 2
47.	КНП «Міська клінічна лікарня № 30» ХМР	ФОП Кузнецова Ірина Володимирівна (інформація з обмеженим доступом)	ТОВ «ЕКСПЕРТИЗА МВК» (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
48.	КНП «Міська клінічна лікарня № 31» ХМР	ТОВ «Компанія Стройстиль» (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
49.	КНП «Міська студентська лікарня»	ТОВ «ПРОЕКТНЕ РЕМЕСЛО» (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 2
50.	КНП «Міська студентська лікарня»	ФОП Пугач Сергій Сергійович (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
51.	КНП «Міська студентська лікарня»	ФОП Пугач Сергій Сергійович (інформація з обмеженим доступом)	ДП «Спеціалізована державна експертна	2024 р – 1

		<i>доступом)</i>	організація – Центральна служба Української державної будівельної експертизи» Філія у Харківській області (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	
52.	КНП «Міська поліклініка № 3» ХМР	ФОП Лепетило Олександр Олександрович (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	КНДІСЕ (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	2023 р – 1
53.	КНП «Міська дитяча поліклініка № 1» ХМР	ФОП Грузіна Інна Анатоліївна (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	КНДІСЕ (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	2024 р – 1
54.	КНП «Міська дитяча поліклініка № 1» ХМР	ФОП Денисенко Наталія Вікторівна (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса» (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	2024 р – 1
55.	КНП «Міська дитяча поліклініка № 2» ХМР	ТОВ «СПБО «СХІДЦИВІЛЬ- ПРОМБУД» (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	КНДІСЕ (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	2024 р – 3
56.	КНП «Міська дитяча поліклініка № 3» ХМР	ФОП Лепетило Іван Олександрович (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	КНДІСЕ (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	2024 р – 1
57.	КНП «Міська дитяча поліклініка № 4» ХМР	ФОП Лепетило Іван Олександрович (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	ТОВ «ЕКСПЕРТИЗА МВК» (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	2023 р – 1
58.	КНП «Міська дитяча поліклініка № 4» ХМР	ФОП Лепетило Іван Олександрович (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	КНДІСЕ (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	2023 р – 1 2024 р – 1
59.	КНП «Міська дитяча поліклініка № 4» ХМР	ФОП Лепетило Іван Олександрович (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	ТОВ «УК ЕКСПЕРТИЗА» (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	2024 р – 1
60.	КНП «Міська поліклініка № 5» ХМР	ТОВ «ОХОРОНА МАСТЕРС МОНТАЖ» (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса» (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	2024 р – 1
61.	КНП «Міська поліклініка № 5» ХМР	ФОП Лепетило Іван Олександрович (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	КНДІСЕ (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	2024 р – 1
62.	КНП «Міська поліклініка № 5» ХМР	ФОП Лепетило Іван Олександрович (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	ТОВ «ЕКСПЕРТИЗА МВК» (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	2024 р – 1
63.	КНП «Міська поліклініка № 6» ХМР	ТОВ «ПРОЕКТНЕ РЕМЕСЛО» (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	КНДІСЕ (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	2023 р – 1 2024 р – 1
64.	КНП «Міська дитяча поліклініка № 7» ХМР	ФОП Лепетило Іван Олександрович (<i>інформація з обмеженим</i>	КНДІСЕ (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	2024 р – 1

		<i>доступом)</i>		
65.	КНП «Міська дитяча поліклініка № 7» ХМР	ТОВ «ОХОРОНА МАСТЕРС МОНТАЖ» (інформація з обмеженим доступом)	ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса» (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
66.	КНП «Міська поліклініка № 8» ХМР	ФОП Лепетило Іван Олександрович (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
67.	КНП «Міська поліклініка № 9» ХМР	ТОВ «ПРОЕКТНЕ РЕМЕСЛО» (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 3 2024 р – 4
68.	КНП «Міська поліклініка № 10» ХМР	ТОВ «ТАЛАМУС ГРУП» (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 1
69.	КНП «Міська поліклініка № 11» ХМР	КП «Харківський архітектурно-проектний центр» (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 2
70.	КНП «Міська поліклініка № 11» ХМР	ТОВ «ОХОРОНА МАСТЕРС МОНТАЖ» (інформація з обмеженим доступом)	ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса» (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
71.	КНП «Міська дитяча поліклініка № 12» ХМР	ФОП Лепетило Іван Олександрович (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 1
72.	КНП «Міська дитяча поліклініка № 13» ХМР	ТОВ «ПРОЕКТНЕ РЕМЕСЛО» (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
73.	КНП «Міська дитяча поліклініка № 13» ХМР	ФОП Пугач Сергій Сергійович (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
74.	КНП «Міська дитяча поліклініка № 14» ХМР	ФОП Лепетило Іван Олександрович (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 2 2024 р – 1
75.	КНП «Міська дитяча поліклініка № 15» ХМР	ТОВ «ПРОМАВТОМАТИКА ВІННИЦЯ» (інформація з обмеженим доступом)	Вінницька обласна комунальна установа «Служба технічного нагляду за об'єктами житлово-комунального господарства» (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
76.	КНП «Міська дитяча поліклініка № 15» ХМР	ТОВ «ОХОРОНА МАСТЕРС МОНТАЖ» (інформація з обмеженим доступом)	ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса» (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
77.	КНП «Міська дитяча поліклініка № 16» ХМР	ТОВ «ОХОРОНА МАСТЕРС МОНТАЖ» (інформація з обмеженим доступом)	ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса» (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
78.	КНП «Міська поліклініка № 18» ХМР	ТОВ «ТАЛАМУС ГРУП» (інформація з обмеженим доступом)	ТОВ «УК ЕКСПЕРТИЗА» (інформація з	2024 р – 2

			<i>обмеженим доступом)</i>	
79.	КНП «Міська поліклініка № 20» ХМР	ФОП Лепетило Іван Олександрович (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
80.	КНП «Міська поліклініка № 20» ХМР	ТОВ «ОХОРОНА МАСТЕРС МОНТАЖ» (інформація з обмеженим доступом)	ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса» (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 2
81.	КНП «Міська поліклініка № 21» ХМР	ФОП Гудиря Станіслав Олександрович (інформація з обмеженим доступом)	ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса» (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
82.	КНП «Міська поліклініка № 22» ХМР	ТОВ «Будівельна фірма «Містобудпроект» (інформація з обмеженим доступом)	ТОВ «Професійна будівельна експертиза» (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 1
83.	КНП «Міська поліклініка № 22» ХМР	ТОВ «Будівельна фірма «Містобудпроект» (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
84.	КНП «Міська поліклініка № 22» ХМР	ФОП Коменко Тетяна Володимирівна	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
85.	КНП «Міська поліклініка № 22» ХМР	ТОВ «ОХОРОНА МАСТЕРС МОНТАЖ» (інформація з обмеженим доступом)	ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса» (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
86.	КНП «Міська поліклініка № 22» ХМР	ФОП Пугач Сергій Сергійович (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
87.	КНП «Міська дитяча поліклініка № 23» ХМР	ТОВ «СПБО «СХІДЦИВІЛЬ-ПРОМБУД» (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
88.	КНП «Міська поліклініка № 24» ХМР	ТОВ «ЮСКАС+» (інформація з обмеженим доступом)	ТОВ «Професійна будівельна експертиза» (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 1
89.	КНП «Міська поліклініка № 24» ХМР	ФОП Грузіна Інна Анатоліївна (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 1 2024 р – 5
90.	КНП «Міська поліклініка № 25» ХМР	ФОП Лепетило Іван Олександрович (інформація з обмеженим доступом)	ТОВ «ЕКСПЕРТИЗА МВК» (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 1
91.	КНП «Міська поліклініка № 25» ХМР	ТОВ «СБМ СТУДІО» (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 5
92.	КНП «Міська поліклініка № 25» ХМР	ТОВ «ОХОРОНА МАСТЕРС МОНТАЖ» (інформація з обмеженим доступом)	ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса» (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
93.	КНП «Міська поліклініка № 25» ХМР	ФОП Лепетило Іван Олександрович	КНДІСЕ (інформація з	2024 р – 1

		(інформація з обмеженим доступом)	обмеженим доступом)	
94.	КНП «Міська поліклініка № 26» ХМР	ФОП Лепетило Іван Олександрович (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2023 р – 1 2024 р – 1
95.	КНП «Міська поліклініка № 26» ХМР	ТОВ «ОХОРОНА МАСТЕРС МОНТАЖ» (інформація з обмеженим доступом)	ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса» (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
96.	КНП «Міська поліклініка № 26» ХМР	ФОП Пугач Сергій Сергійович (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
97.	КНП «МКЛШНМД ім. проф. О.І.Мещанінова» ХМР	ФОП Пугач Сергій Сергійович (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
98.	КНП «МКЛШНМД ім. проф. О.І.Мещанінова» ХМР	ТОВ «ПРОЕКТНЕ РЕМЕСЛО» (інформація з обмеженим доступом)	КНДІСЕ (інформація з обмеженим доступом)	2024 р – 1
99.	КНП «МКЛШНМД ім. проф. О.І.Мещанінова» ХМР	ТОВ «ПРОЕКТНЕ РЕМЕСЛО» інформація з обмеженим доступом	ТОВ «ЕКСПЕРТИЗА МВК» інформація з обмеженим доступом	2024 р – 1

(61) Експертні організації, наведені в таблиці № 1, входять до Переліку експертних організацій, що відповідають Критеріям, встановленим наказом Мінрегіону від 15.08.2017 № 204, та можуть проводити експертизу проектів будівництва, а саме:

- КНДІСЕ - об'єкти, що за класом наслідків (відповідності) належать до СС1 (з 29.12.2021), СС2 (з 12.12.2022);
- ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. Проф. М.С.Бокаріуса» - об'єкти, що за класом наслідків (відповідності) належать до СС1 (з 24.05.2024);
- ДП «Спеціалізована державна експертна організація – Центральна служба Української державної будівельної експертизи» - об'єкти, що за класом наслідків (відповідності) належать до СС1, СС2 та СС3 (з 28.12.2017);
- ТОВ «Консалтингова агенція «ГАЛІЛЕО» - об'єкти, що за класом наслідків (відповідності) належать до СС1, СС2 та СС3 (з 01.07.2021);
- ТОВ «Професійна будівельна експертиза» - об'єкти, що за класом наслідків (відповідності) належать до СС1 (з 08.06.2021);
- ТОВ «ЕКСПЕРТИЗА МВК» - об'єкти, що за класом наслідків (відповідності) належать до СС1, СС2 та СС3 (з 01.02.2018);
- ТОВ «УК ЕКСПЕРТИЗА» - об'єкти, що за класом наслідків (відповідності) належать до СС1, СС2 та СС3 (з 26.07.2022);
- Вінницька обласна комунальна установа «Служба технічного нагляду за об'єктами житлово-комунального господарства - об'єкти, що за класом наслідків (відповідності) належать до СС1, СС2 та СС3 (з 28.12.2017).

(62) При цьому, за результатами аналізу інформації, наведеної в таблиці № 1, встановлено, що протягом 2023 року обсяг проведених КНДІСЕ експертиз та/або експертних оцінок проектів будівництва та кошторисної документації з поточного ремонту становив 187 об'єктів, що складає 94,9 % від загальної кількості, та протягом 2024 року обсяг проведених КНДІСЕ та ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. Проф. М.С.Бокаріуса» експертиз та/або

експертних оцінок проєктів будівництва та кошторисної документації з поточного ремонту становив 466 об'єктів, що складає 93,9 % від загальної кількості.

- (63) Згідно з інформацією, наданою КНДІСЕ листом від 07.01.2025 № 70-02/63е (вх. № 70-01/132кі від 10.02.2025), *інформація з обмеженим доступом*.
- (64) Також КНДІСЕ листом від 07.01.2025 № 70-02/63е (вх. № 70-01/132кі від 10.02.2025) надав перелік суб'єктів господарювання, з якими укладались договори на виконання експертизи кошторисної частини проєктної документації на об'єкти, розташовані в місті Харкові (див. Таблицю № 2).

Таблиця № 2

Інформація з обмеженим доступом

- (65) За результатами аналізу договорів, наданих суб'єктами господарювання, встановлено, що деякі комунальні підприємства передбачали в договорах з проєктувальниками здійснення експертної оцінки кошторисної документації в науково-дослідній установі судових експертиз Міністерства юстиції України відповідно до Рішення № 2.
- (66) Так, наприклад, згідно з інформацією, наданою ТОВ «КАСКАД – ДНІПРО» листом від 26.05.2025 № 1/05/2 (вх. № 7001/2028 від 28.05.2025), між ТОВ «КАСКАД – ДНІПРО» та КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» укладені договори від 30.05.2023 № 89-05/ПТС, від 03.09.2024 № 203-09/ПТС, від 03.09.2024 № 201-09/ПТС, пунктом 3.5. яких передбачено, що на Виконавця (ТОВ «КАСКАД – ДНІПРО») покладається здійснення експертної оцінки кошторисної документації на поточний ремонт ... в науково-дослідній установі судових експертиз Міністерства юстиції України відповідно до рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 04.01.2023 № 2 «Про обов'язкову експертизу проєктів будівництва та експертну оцінку кошторисної документації з поточного ремонту». В подальшому між ТОВ «КАСКАД – ДНІПРО» та КНДІСЕ було укладено два договори від 21.06.2023 № 985/06-23 та від 20.09.2024 № 2504/09-24 на здійснення експертної оцінки кошторисної документації.
- (67) Згідно з інформацією, наданою учасниками ринку, встановлено, що протягом 2023-2024 років в межах міста Харкова виконувались роботи (надавались послуги) з експертизи та/або експертної оцінки проєктів будівництва та кошторисної документації з поточного ремонту щодо об'єктів класу наслідків (відповідності) СС1, СС2 та СС3, замовниками за якими виступали виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, також іншими суб'єктами господарювання (див. Таблицю № 3).

Таблиця № 3

№ з/п	Назва замовника (ідентифікаційний код / РНОКПП)	Кількість укладених договорів			
		2023 рік		2024 рік	
		штук	грн.	штук	грн.
ТОВ «ІНСТИТУТ ЕКСПЕРТНО-ТЕХНІЧНИХ РІШЕНЬ У БУДІВНИЦТВІ»					
СС1					
1.	Управління з будівництва, ремонту та реконструкції Департаменту житлово-комунального господарства Харківської міської ради (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	4	30 871,70	1	4 272,00
СС2					
1.	Управління з будівництва, ремонту та реконструкції Департаменту житлово-комунального господарства Харківської міської ради (<i>інформація з обмеженим доступом</i>)	12	442 802,08	1	31 433,69
СС3					
1.	Управління з будівництва, ремонту та реконструкції Департаменту житлово-				

	комунального господарства Харківської міської ради <i>(інформація з обмеженим доступом)</i>	12	1 052 804,11	3	210 298,08
2.	Департамент з благоустрою, відбудови та реконструкції Харківської міської ради <i>(інформація з обмеженим доступом)</i>	-	-	2	187 279,66
ДП «УКРДЕРЖБУДЕКСПЕРТИЗА»					
СС1					
1.	Департамент з благоустрою, відбудови та реконструкції Харківської міської ради <i>((інформація з обмеженим доступом))</i>	2	14 780,11	-	-
ТОВ «ЄВРОЕКСПЕРТИЗА»					
1.	КП "ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ" <i>(інформація з обмеженим доступом)</i>	29	2 926 720,00	13	2 302 660,00
ТОВ «ЕКСПЕРТНА КОМПАНІЯ «ОСНОВА»					
СС1					
1.	КП "ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ" <i>(інформація з обмеженим доступом)</i>	10	84 400,00	37	706 200,00
Експертна оцінка					
1.	КП "ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ" <i>(інформація з обмеженим доступом)</i>	-	-	5	76 800,00

- (68) Експертні організації, наведені в таблиці № 3, входять до Переліку експертних організацій, що відповідають Критеріям, встановленим наказом Мінрегіону від 15.08.2017 № 204, та можуть проводити експертизу проектів будівництва.
- (69) За результатами узагальнення отриманих відповідей встановлено, що деякі опитані суб'єкти господарювання вважають, що надання науково-дослідним установам судових експертиз Міністерства юстиції України виключного права на проведення обов'язкової експертизи проектів будівництва об'єктів та експертної оцінки кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, може призвести до обмеження конкуренції на ринку, оскільки внаслідок таких дій виконавчого комітету Харківської міської ради науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України отримують неправомірні переваги у конкуренції.
- (70) Отже, внаслідок прийняття виконавчим комітетом Харківської міської ради Рішення № 2, створено привілейоване становище на зазначеному ринку шляхом надання науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції України (зокрема КНДІСЕ та ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса») виключного права на проведення обов'язкової експертизи проектів будівництва об'єктів та експертної оцінки кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади.
- (71) Зокрема, науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України можуть здобувати переваги над іншими суб'єктами господарювання (експертними організаціями інших форм власності) не завдяки власним досягненням, а внаслідок дії ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ В ОСОБІ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ (встановлення умов щодо проведення обов'язкової експертизи проектів будівництва об'єктів та експертної оцінки кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, виключно науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції України), що може призвести до обмеження конкуренції на ринку, на якому діють суб'єкти господарювання інших форм власності, а саме здійснюють проведення експертизи

проектів будівництва об'єктів та експертної оцінки кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів.

- (72) Отже, встановлення ХАРКІВСЬКОЮ МІСЬКОЮ РАДОЮ В ОСОБІ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ умов щодо проведення обов'язкової експертизи проектів будівництва об'єктів та експертної оцінки кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, виключно науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції України, може мати негативний вплив на конкуренцію.

5. ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА

- (73) Частиною другою статті 19 Конституції України передбачено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.
- (74) Відповідно до статті 144 Конституції України органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території.
- (75) Одним із принципів, на основі яких здійснюється місцеве самоврядування в Україні відповідно статті 4 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», є законність.
- (76) Згідно зі статтею 13 Конституції України усі суб'єкти права власності рівні перед законом.
- (77) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» *економічна конкуренція (конкуренція)* - це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.
- (78) Згідно з частиною першою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму, здійснення заходів, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється, у тому числі, органами місцевого самоврядування.
- (79) Частина друга статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначає, що суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (80) Тобто, виконання органами місцевого самоврядування зобов'язання щодо сприяння розвитку конкуренції та не вчинення будь-яких дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію, здійснюється шляхом створення, відповідно до вимог чинного законодавства, умов за яких здобуття суб'єктами господарювання переваг над іншими суб'єктами господарювання повинно відбуватися саме завдяки власним досягненням, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначити умови обороту товарів на ринку, чим забезпечується змагальність між суб'єктами господарювання, що є головною ознакою економічної конкуренції.
- (81) Недотримання зазначених принципів призводить до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції та, відповідно, до незабезпечення органами місцевого самоврядування заходів, які сприяють розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму.
- (82) Проте, виконавчий комітет Харківської міської ради, прийнявши Рішення № 2, створив для науково-дослідних установ судових експертиз Міністерства юстиції України (зокрема

КНДІСЕ та ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса») привілейоване становище на ринку послуг з проведення експертизи проєктів будівництва об'єктів та експертної оцінки кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, шляхом надання зазначеним суб'єктам господарювання виключного права на проведення експертизи проєктів будівництва об'єктів та експертної оцінки кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади.

- (83) Тобто, науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України (зокрема КНДІСЕ та ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса») отримали переваги над конкурентами не завдяки власним досягненням, а внаслідок дії зовнішнього ринкового фактору, тобто дій органу місцевого самоврядування.
- (84) Під обмеженням конкуренції розуміється настання (можливість настання) таких наслідків, що полягають у зміні об'єктивно існуючих факторів, які обумовлюють інтенсивність конкуренції, тобто можливість учасників ринку конкурувати між собою на відповідних ринках.
- (85) Внаслідок змін у стані конкуренції створюються менш або більш сприятливі умови конкуренції для окремих суб'єктів господарювання (науково-дослідних установ судових експертиз Міністерства юстиції України), в той час як для інших суб'єктів господарювання – учасників ринку послуг з проведення експертизи проєктів будівництва об'єктів та експертної оцінки кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, ці умови залишаються незмінними.
- (86) Відповідно до абзацу сьомого частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнається надання окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (87) Таким чином, дії ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ В ОСОБІ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ, які полягали у затвердженні пунктом 1 рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 04.01.2023 № 2 «Про обов'язкову експертизу проєктів будівництва та експертну оцінку кошторисної документації з поточного ремонту» вимог, якими передбачалось проведення обов'язкової експертизи та/або експертної оцінки проєктів будівництва та кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, виключно науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції України, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим абзацом сьомим частини другої статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування шляхом надання окремим суб'єктам господарювання (науково-дослідним інститутам судових експертиз Міністерства юстиції України) переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що може призвести до обмеження конкуренції.
- (88) ЮРИДИЧНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ листом від 12.05.2025 № вих/1535/9-25 (вх. № 70-01/1753 від 12.05.2025) надав Відділенню копію рішення

виконавчого комітету Харківської міської ради від 28.02.2025 № 105 «Про внесення змін до рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 04.01.2023 № 2 «Про обов'язкову експертизу проєктів будівництва та експертну оцінку кошторисної документації з поточного ремонту»» (далі – Рішення № 105).

- (89) Пунктом № 1 Рішення № 105 передбачено внести зміни до Рішення № 2, виклавши пункт 1 у такій редакції: «1. Встановити, що проєкти будівництва об'єктів та кошторисна документація з поточного ремонту об'єктів у випадках, визначених законами України та цим рішенням, за яким замовниками є виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, підлягають обов'язковій експертизі та/або експертній оцінці, що проводиться в установленому порядку *виключно науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції України та державними підприємствами*, що відповідають критеріям, яким повинні відповідати експертні організації, та можуть здійснювати експертизу проєктів будівництва.».
- (90) Отже, редакція пункту 1 рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 04.01.2023 № 2 «Про обов'язкову експертизу проєктів будівництва та експертну оцінку кошторисної документації з поточного ремонту», яким передбачалось проведення обов'язкової експертизи та/або експертної оцінки проєктів будівництва та кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, *виключно науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції України*, діяла до 28.02.2025 на підставі набрання чинності Рішення № 105.
- (91) Крім цього, розглянувши витяг з Подання, ЮРИДИЧНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ листом від 24.06.2026 № вих/2191/9-26 (вх. № 70-01/2873 від 25.06.2026) надав рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 18.11.2025 № 581 «Про внесення змін до рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 04.01.2023 № 2 «Про обов'язкову експертизу проєктів будівництва та експертну оцінку кошторисної документації з поточного ремонту»» (далі – Рішення № 581).
- (92) Пунктом 1 Рішення № 581 передбачено внести зміни до Рішення № 2, виклавши пункт 1 у такій редакції: «1. Встановити, що проєкти будівництва об'єктів та кошторисна документація з поточного ремонту об'єктів у випадках, визначених законами України та цим рішенням, за яким замовниками є виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, підлягають обов'язковій експертизі та/або експертній оцінці, що проводиться в установленому порядку *експертними організаціями незалежно від форм власності, які відповідають критеріям, визначеним чинними нормативно-правовими актами України*».
- (93) Отже, поновлено умови конкуренції на ринку послуг з експертизи проєктів будівництва об'єктів та експертної оцінки кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, а, отже, порушення законодавства про захист економічної конкуренції ХАРКІВСЬКОЮ МІСЬКОЮ РАДОЮ В ОСОБІ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ припинено.

6. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

- (94) Відділенням листом від 08.06.2026 № 70-02/4308є ХАРКІВСЬКІЙ МІСЬКІЙ РАДІ В ОСОБІ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ було направлено копію витягу з Подання.
- (95) ЮРИДИЧНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ листом від 24.06.2026 № вих/2191/9-26 (вх. № 70-01/2873 від 25.06.2026) надав заперечення щодо висновків, викладених у витязі з Подання.

- (96) Так, ЮРИДИЧНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ зазначив, що *«рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 04.01.2023 № 2 «Про обов'язкову експертизу проєктів будівництва та експертну оцінку кошторисної документації з поточного ремонту» (далі – Рішення № 2) відповідає законодавству про захист економічної конкуренції та в діях Харківської міської ради в особі виконавчого комітету при прийнятті цього рішення не міститься загрози порушення економічної конкуренції на ринку, передбаченого абзацом 7 частини 2 статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».*

... з метою забезпечення захисту від реально існуючих воєнних загроз в умовах, у яких існує місто Харків, додатково було застосовано окремий критерій, який передбачав забезпечення експертною організацією відповідального підходу до отримання безпосереднього доступу до документів, що містять інформацію практично про всі будівлі та споруди на території міста, зокрема інформацію про їх розташування та всі схеми внутрішньобудинкових систем тепло-, електро-, водопостачання, водовідведення.

...

Таким чином, оскільки місто Харків є фактично прифронтовим містом, а окремі проєкти можуть містити держдавну таємницю, то безконтрольне розповсюдження документів, що загалом містять інформацію, яка, потрапивши до держави-агресора, може завдати шкоди, за таких умов неприпустиме, отже тільки науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України можуть повною мірою відповідати всім Критеріям.

До того ж, замовник не позбавлений права самовільно розширювати перелік Критеріїв, яким мають відповідати експертні організації, що здійснюють експертизу проєктів будівництва.

Ураховуючи те, що тільки науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України підпадають під усі вимоги, визначені Критерії, було прийнято Рішення № 2, яке є таким, що не порушує законодавство про захист економічної конкуренції, а отже, таке рішення є законним та обґрунтованим.» (мова оригіналу).

- (97) Зазначені заперечення спростовуються наступним.
- (98) Відповідно до частини другої статті 31 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» експертиза проєктів будівництва проводиться в установленому Кабінетом Міністрів України порядку експертними організаціями незалежно від форми власності, які відповідають критеріям, визначеним центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, архітектури, містобудування, відомості про які внесені таким органом до Реєстру будівельної діяльності.
- (99) Також абзацом першим пункту 7 Порядку передбачено, що експертизу проводять експертні організації незалежно від форми власності, що відповідають визначеним Міністерством розвитку громад та територій України критеріям і відомості про які внесені Мінрегіоном до Реєстру будівельної діяльності.
- (100) Відповідно до абзацу першого пункту 8 Порядку, експертна організація, яка проводить експертизу, визначається замовником будівництва.
- (101) Отже, згідно із Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності» експертиза проєктів будівництва проводиться в установленому Кабінетом Міністрів України порядку **експертними організаціями незалежно від форми власності, які відповідають критеріям**, визначеним центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, архітектури, містобудування, відомості про які внесені таким органом до Реєстру будівельної діяльності, та законодавством не обмежено право вибору замовником експертних організацій з переліку тих, що відповідають встановленим критеріям.

- (102) Перелік експертних організацій, що відповідають критеріям, визначеним наказом Мінрегіону від 15.08.2017 № 204, та можуть проводити експертизу проєктів будівництва, включає в себе не лише науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України, а й понад 60 суб'єктів господарювання інших форм власності, які мають право проводити експертизу проєктів будівництва об'єктів та експертну оцінку кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів.
- (103) Слід також зазначити, що проводити експертизу проєктів будівництва об'єктів та експертні оцінки кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів можуть будь – які експертні організації, що відповідають критеріям, визначеним наказом Мінрегіону від 15.08.2017 № 204, незалежно від їх організаційно-правової форми, місця реєстрації та місця розташування об'єкту будівництва.
- (104) За результатами проведеного дослідження встановлено, що в Харківській області (включаючи місто Харків) у період протягом 2022-2024 років експертизи проєктів будівництва об'єктів та експертні оцінки кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів (на замовлення як державних/комунальних так і приватних установ) проводили суб'єкти господарювання різних форм власності, та зазначений ринок є конкурентним.
- (105) Таким чином, науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України (зокрема КНДІСЕ та ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса») отримали переваги над конкурентами (суб'єктами господарювання інших форм власності) не завдяки власним досягненням, а внаслідок дії зовнішнього ринкового фактору, тобто дій органу місцевого самоврядування (ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ В ОСОБІ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ).
- (106) Отже, внаслідок прийняття виконавчим комітетом Харківської міської ради Рішення № 2, створено привілейоване становище на зазначеному ринку науково-дослідним установам судових експертиз Міністерства юстиції України (зокрема КНДІСЕ та ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса») шляхом надання їм виключного права на проведення обов'язкової експертизи проєктів будівництва об'єктів та експертної оцінки кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, що могло призвести до обмеження на зазначеному ринку.
- (107) Таким чином, враховуючи вищевикладене, зазначені заперечення ЮРИДИЧНОГО ДЕПАРТАМЕНТУ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ не спростовують висновків Відділення щодо факту вчинення ним порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що ґрунтується на матеріалах Справи.
- (108) Крім цього, ЮРИДИЧНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ зазначив, що *«під час розгляду даної справи необхідно врахувати, що рішенням виконавчого комітету Харківської міської ради від 28.02.2025 № 105 (далі – Рішення № 105) внесені зміни до Рішення № 2.*

Пунктом № 1 Рішення № 105 внесені зміни до Рішення № 2, шляхом викладення пункт 1 у такій редакції: «1. Встановити, що проєкти будівництва об'єктів та кошторисна документація з поточного ремонту об'єктів у випадках, визначених законами України та цим рішенням, за яким замовниками є виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, підлягають обов'язковій експертизі та/або експертній оцінці, що проводиться в установленому порядку виключно науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції України та державними підприємствами, що відповідають критеріям, яким повинні відповідати експертні організації, та можуть здійснювати експертизу проєктів будівництва.».

У подальшому, також для упорядкування проведення експертизи проєктів будівництва та експертної оцінки кошторисної документації, рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 18.11.2025 № 581 (копія додається) до Рішення № 2 внесені зміни, а саме:

пункт 1 Рішення № 2 викладено у такій редакції: «Встановити, що проєкти будівництва об'єктів та кошторисна документація з поточного ремонту об'єктів у випадках, визначених законами України та цим рішенням, за яким замовниками є виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, підлягають обов'язковій експертизі та/або експертній оцінці, що проводиться в установленому порядку експертними організаціями незалежно від форм власності, які відповідають критеріям, визначеним чинними нормативно-правовими актами України».

Ураховуючи наведене, в діях виконавчого комітету Харківської міської ради, що полягали у затвердженні пунктом 1 рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 04.01.2023 № 2 «Про обов'язкову експертизу проєктів будівництва та експертну оцінку кошторисної документації з поточного ремонту» вимог, якими передбачалось проведення обов'язкової експертизи та/або експертної оцінки проєктів будівництва та кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, виключно науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції України, відсутні порушення, передбачені абзацом сьомим частини другої статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування шляхом надання окремим суб'єктам господарювання (науково-дослідним інститутам судових експертиз Міністерства юстиції України) переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що може призвести до обмеження конкуренції.» (мова оригіналу).

- (109) У витягу з Подання зазначено, що редакція пункту 1 Рішення № 2, яким передбачалось проведення обов'язкової експертизи та/або експертної оцінки проєктів будівництва та кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, виключно науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції України, діяла до 28.02.2025 на підставі набрання чинності Рішення № 105.
- (110) Крім цього, при прийнятті рішення адміністративною колегією Відділення враховано рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 18.11.2025 № 581 «Про внесення змін до рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 04.01.2023 № 2 «Про обов'язкову експертизу проєктів будівництва та експертну оцінку кошторисної документації з поточного ремонту», надане ЮРИДИЧНИМ ДЕПАРТАМЕНТОМ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ листом від 24.06.2026 № вих/2191/9-26 (вх. № 70-01/2873 від 25.06.2026).
- (111) Зокрема, те, що пунктом 1 Рішення № 581 передбачено внести зміни до Рішення № 2, виклавши пункт 1 у такій редакції: «1. Встановити, що проєкти будівництва об'єктів та кошторисна документація з поточного ремонту об'єктів у випадках, визначених законами України та цим рішенням, за яким замовниками є виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, підлягають обов'язковій експертизі та/або експертній оцінці, що проводиться в установленому порядку експертними організаціями незалежно від форм власності, які відповідають критеріям, визначеним чинними нормативно-правовими актами України».
- (112) Таким чином, у зв'язку із затвердженням виконавчим комітетом Харківської міської ради пунктом 1 Рішення № 581 вимог, якими передбачається проведення обов'язкової експертизи та/або експертної оцінки проєктів будівництва та кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської

ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, *експертними організаціями незалежно від форм власності, які відповідають критеріям, визначеним чинними нормативно-правовими актами України*, поновлено умови конкуренції на ринку послуг з експертизи проєктів будівництва об'єктів та експертної оцінки кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, а, отже, порушення законодавства про захист економічної конкуренції ХАРКІВСЬКОЮ МІСЬКОЮ РАДОЮ В ОСОБІ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ припинено.

- (113) Інші заперечення, надані ЮРИДИЧНИМ ДЕПАРТАМЕНТОМ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ листом від 24.06.2026 № вих/2191/9-26 (вх. № 70-01/2873 від 25.06.2026), не спростовують доказів у Справі, викладених у витягу з Подання.

7. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ВІДДІЛЕННЯ У СПРАВІ

- (114) Таким чином, доказами, зібраними у справі, доводиться те, що дії ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ В ОСОБІ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ, що полягали у затвердженні пунктом 1 рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 04.01.2023 № 2 «Про обов'язкову експертизу проєктів будівництва та експертну оцінку кошторисної документації з поточного ремонту» вимог, якими передбачалось проведення обов'язкової експертизи та/або експертної оцінки проєктів будівництва та кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, виключно науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції України, є порушенням, передбаченим абзацом сьомим частини другої статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування шляхом надання окремим суб'єктам господарювання (науково-дослідним інститутам судових експертиз Міністерства юстиції України) переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що може призвести до обмеження конкуренції.
- (115) Такі дії ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ В ОСОБІ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ заборонені відповідно до частини третьої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року № 291/5482, та пунктом 4 розділу VIII Порядку розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (із змінами), **адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України**

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що ХАРКІВСЬКА МІСЬКА РАДА В ОСОБІ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ своїми діями, що полягали у затвердженні пунктом 1 рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 04.01.2023 № 2 «Про обов'язкову експертизу проєктів будівництва та експертну оцінку кошторисної документації з поточного ремонту» вимог, якими передбачалось проведення

обов'язкової експертизи та/або експертної оцінки проєктів будівництва та кошторисної документації з поточного ремонту об'єктів, замовниками за якими виступають виконавчі органи Харківської міської ради, підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності Харківської міської територіальної громади, виключно науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції України, вчинила порушення, передбачене абзацом сьомим частини другої статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування шляхом надання окремим суб'єктам господарювання (науково-дослідним інститутам судових експертиз Міністерства юстиції України) переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що може призвести до обмеження конкуренції.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК